

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizărilor nr. 241g/2025 și nr. 4g/2026

privind excepțiile de neconstituționalitate
a prevederilor articolului 181² alin. (5) din Codul penal

*(acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic, a grupului de
inițiativă sau a concurentului electoral din partea unui grup criminal
organizat)*

CHIȘINĂU

5 martie 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA, judecători,
cu participarea dlui Andrei Harbuz, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarile înregistrate la 21 noiembrie 2025 și la 15 ianuarie 2026,

Examinând admisibilitatea sesizărilor menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 5 martie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarile privind excepția de neconstituționalitate a articolului 181² alin. (5) din Codul penal, ridicată de domnul avocat Sergiu Moraru, în interesele doamnei Marina Tauber, în dosarul nr. 1a-980/2025 și ale doamnei Evghenia Guțul, în dosarul 1a-871/2025, pendinte la Curtea de Apel Centru.

2. Sesizările privind excepțiile de neconstituționalitate au fost trimise la Curtea Constituțională de două complete de judecată constituite din domnii Alexandru Spoială, Igor Chiroșca și Mihail Proca și, respectiv, Eugeniu Beșelea, Andrei Cazacicov și Vitalie Budeci, judecători la Curtea de Apel Centru, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

3. Având în vedere identitatea obiectului sesizărilor, Curtea a dispus, pe baza punctului 18 din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, conexarea lor într-un singur dosar, căruia i-a atribuit numărul 241g/2025.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele cauzelor

I. Sesizarea nr. 241g/2025

4. Pe rolul Curții de Apel Centru se află cauza penală privind învinuirea doamnei Marina Tauber de comiterea infracțiunilor prevăzute de articolele 181² alin. (5) (*acceptarea cu bună știință a finanțării concurentului electoral din partea unui grup criminal organizat*), 181² alin. (1) (*falsificarea raportului privind gestiunea financiară a partidelor politice săvârșite în proporții mari*) și 303 alin. (3) (*amestecul în înfăptuirea justiției*) din Codul penal.

5. În cadrul examinării cauzei, domnul avocat Sergiu Moraru a ridicat, în interesele doamnei Marina Tauber, excepția de neconstituționalitate a articolului 181² alin. (5) din Codul penal.

6. Printr-o încheiere din 12 noiembrie 2025, completul de judecată a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

II. Sesizarea nr. 4g/2026

7. Pe rolul Curții de Apel Centru se află cauza penală privind învinuirea doamnei Evghenia Guțul de comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 181² alin. (5) (*acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic din partea unui grup criminal organizat*) din Codul penal.

8. În cadrul examinării cauzei, domnul avocat Sergiu Moraru a ridicat, în interesele doamnei Evghenia Guțul, excepția de neconstituționalitate a articolului 181² alin. (5) din Codul penal.

9. Printr-o încheiere din 14 ianuarie 2026, completul de judecată a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nicio pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 25 Libertatea individuală și siguranța persoanei

„(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.

(2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.

(3) Reținerea nu poate depăși 72 de ore.

(4) Arestarea se face în temeiul unui mandat, emis de judecător, pentru o durată de cel mult 30 de zile. Asupra legalității mandatului se poate depune recurs, în condițiile legii, în instanța judecătorească ierarhic superioară. Termenul arestării poate fi prelungit numai de către judecător sau de către instanța judecătorească, în condițiile legii, cel mult până la 12 luni.

(5) Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștință motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea - în cel mai scurt termen; motivele reținerii și învinuirea se aduc la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu. (6) Eliberarea celui reținut sau arestat este obligatorie dacă motivele reținerii sau arestării au dispărut.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 43 Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

(2) Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice.

(3) Durata săptămânii de muncă este de cel mult 40 de ore. (4) Dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sunt garantate.”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.”

Articolul 127 Proprietatea

„(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

(3) Proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale.

(4) Bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice.”

11. Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 181²

Încălcarea modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice sau ale fondurilor electorale

„[...]”

(5) **Acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic, a grupului de inițiativă sau a concurentului electoral din partea unui grup criminal organizat sau a unei organizații (asociații) criminale se pedepsește [...].”**

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepțiilor de neconstituționalitate

12. Autorul sesizărilor afirmă că legislatorul a omis să reglementeze calitatea specială a subiectului infracțiunii incriminate de articolul 181² alin. (5) din Codul penal. În acest sens, autorul excepțiilor consideră că omisiunea în discuție permite aplicarea textului contestat în privința unui cerc nedeterminat de persoane și care nu au atribuții referitoare la acceptarea finanțării partidului politic, fapt care ar determina o interpretare extensivă defavorabilă a legii penale.

13. Mai mult, autorul sesizărilor susține că norma contestată nu reflectă existența unui pericol social, pentru că nu prevede un prag valoric în cazul acceptării cu bună știință a finanțării partidului politic sau a concurentului electoral din partea unui grup criminal organizat sau a unei organizații (asociații) criminale care să determine angajarea răspunderii penale, spre deosebire de infracțiunea de finanțare ilegală a partidelor politice, a grupurilor de inițiativă, a concurenților electorali sau a participanților la referendum.

14. În opinia autorului sesizărilor, această omisiune contravine principiului proporționalității incriminării, pentru că determină aplicarea sancțiunii penale în situații care nu justifică intervenția legii penale.

15. În opinia autorului sesizărilor, norma contestată contravine articolelor 1 alin. (3), 20, 22, 23, 25, 26, 43, 46, 54 și 127 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

16. Examinând admisibilitatea sesizărilor privind excepțiile de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

17. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul penal, ține de competența Curții Constituționale.

18. Curtea constată că excepțiile de neconstituționalitate au fost ridicate de avocatul părților în proces. Astfel, sesizarile sunt formulate de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin.(1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

19. Curtea reține că obiectul excepțiilor de neconstituționalitate îl constituie articolul 181² alin. (5) din Codul penal sub aspectul omisiunii legislatorului de a stabili în norma contestată calitatea specială a subiectului infracțiunii. Prevederile contestate au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate. În acest sens, Curtea a pronunțat Decizia nr. 21 din 13 februarie 2025. Totuși, de principiu, această situație nu reprezintă un impediment pentru a solicita controlul de constituționalitate al unor prevederi din perspectiva altor critici. Curtea va analiza dacă în prezenta cauză autorul sesizărilor a prezentat critici și argumente diferite de cele examinate anterior.

20. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că omisiunea legislativă poate face obiectul de examinare al Curții, dacă prin aceasta este afectat un drept fundamental (a se vedea HCC nr.23 din 5 august 2021, § 30).

21. Excepțiile de neconstituționalitate au fost ridicate în două cauze penale în care persoanele sunt acuzate, între altele, de comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 181² alin. (5) (*acceptarea cu bună știință a finanțării concurentului electoral din partea unui grup criminal organizat*) din Codul penal. Astfel, Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi aplicate la soluționarea cauzei penale în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

22. Deși invocă mai multe articole din Constituție, în argumentarea sesizărilor autorul se referă la pretinsa încălcare a principiului previzibilității legii penale sub aspectul omisiunii legislatorului de a reglementa în norma contestată calitatea subiectului infracțiunii. Totuși, Curtea observă că aceleași argumente au fost avansate și în sesizarea care a stat la baza Deciziei nr. 21 din 13 februarie 2025.

23. Curtea menționează că legislatorul, în baza prerogativelor prevăzute la articolul 72 alin. (3) lit. a) și g) din Constituție, a stabilit reguli cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

24. În acest sens, legislatorul a incriminat la articolul 181² alin. (5) din Codul penal fapta de „acceptare cu bună știință a finanțării partidului politic, a grupului de inițiativă sau a concurentului electoral din partea unui grup criminal organizat sau a unei organizații (asociații) criminale”. Deși norma incriminatoare nu prevede expres subiectul infracțiunii, legislatorul a stabilit subiectul finanțat [partidul politic, grupul de inițiativă, concurentul electoral] și subiectul finanțator [grupul criminal organizat, organizația (asociația) criminală]. Curtea a considerat că stabilirea unei liste exhaustive a subiecților cărora le poate fi aplicat textul contestat ar putea genera situații de impunitate în cazuri care ar justifica, în mod rezonabil, tragerea la răspundere penală. De exemplu, deși trezorierul este persoana responsabilă de finanțele partidului politic, potrivit articolului 25 alin. (3) din Legea privind partidele politice, eventuala includere a acestuia în calitate de subiect special al infracțiunii ar conduce la impunitate față de persoanele neincluse în lista subiecților

infracțiunii, însă care ar fi acceptat cu bună știință finanțarea ilegală a partidului (a se vedea DCC nr. 21 din 13 februarie 2025, §§ 20 și 22).

25. Mai mult, Curtea a reținut că oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Rolul decizional acordat instanțelor de judecată urmărește tocmai înlăturarea dubiilor care persistă cu ocazia interpretării normelor. Curtea a conchis că le revine instanțelor de judecată să stabilească în fiecare caz particular, pe baza circumstanțelor factuale relevante și a probelor administrate, dacă acțiunile unei persoane concrete întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la articolul 181² alin. (5) din Codul penal (a se vedea DCC nr. 21 din 13 februarie 2025, §25).

26. De vreme ce nu au intervenit elemente noi care să provoace reconsiderarea jurisprudenței, Curtea reține că atât soluția, cât și considerentele Deciziei nr. 21 din 13 februarie 2025 rămân valabile în prezenta cauză.

27. Referitor la obiecțiile formulate de autorul sesizărilor, potrivit cărora norma contestată nu stabilește un prag valoric de la care ar surveni răspunderea penală, Curtea reține că infracțiunea în discuție este una formală, astfel încât răspunderea penală pentru comiterea acesteia survine atunci când se constată acceptarea cu bună știință a unei finanțări ilegale a partidului politic, a grupului de inițiativă sau a concurentului electoral din partea unui grup criminal organizat sau a unei organizații (asociații) criminale, indiferent de valoarea acesteia.

28. Curtea reține că decizia de a nu institui un prag valoric al sumei pentru infracțiunea de acceptare a finanțării partidului politic din partea unui grup criminal organizat reprezintă opțiunea de politică penală a legislatorului, justificată de natura și gravitatea deosebită a valorilor sociale afectate.

29. Curtea are în vedere faptul că finanțarea activității partidelor politice de către grupuri criminale organizate afectează în mod semnificativ ordinea constituțională democratică, principiul statului de drept, pluralismul politic și integritatea procesului electoral. În acest sens, pericolul social al faptei nu rezultă din cuantumul sumei acceptate de partidele politice, ci din însăși sursa ilicită a finanțării. Prin această infracțiune, legislatorul a incriminat însăși infiltrarea intereselor financiare ale grupurilor criminale în viața politică.

30. Curtea reține că, prin finanțarea partidelor politice, grupurile criminale urmăresc să influențeze procesul decizional public, scop care poate fi realizat inclusiv prin contribuții financiare nesemnificative acordate în mod sistematic. Stabilirea unui prag valoric ar putea să diminueze eficiența legii penale prin faptul că ar permite eludarea răspunderii în cazul fragmentării finanțărilor.

31. Curtea reține că lipsa unui prag valoric nu afectează principiul legalității incriminării, pentru că la individualizarea pedepsei instanțele judecătorești dețin competența să aibă în vedere circumstanțele particulare ale cauzei, inclusiv suma acceptată.

32. Referitor la criticile autorului sesizărilor care pretinde că legislatorul a apreciat diferit gradul de pericol social a infracțiunilor prevăzute de articolele 181² alin. (5) și 181³ din Codul penal, Curtea reiterează că nu poate efectua un control de constituționalitate în privința unei infracțiuni din perspectiva principiului *ultima ratio*, analizând existența unor măsuri alternative non-penale. Ea nu se află în poziția de a elabora studii empirice în această privință. Pot exista opinii diferite sub aspect criminologic, însă nu ține de rolul Curții să o favorizeze pe una dintre ele în detrimentul celorlalte. Politică penală a statului reprezintă o competență rezervată Parlamentului (a se vedea articolul 72 alin. (3) lit. n) din Constituție). În virtutea acestei prevederi constituționale,

legislatorul este liber să aprecieze, pe lângă pericolul social, în funcție de care urmează să stabilească natura juridică a faptei incriminate, și condițiile răspunderii juridice pentru această faptă (a se vedea DCC nr. 153 din 19 octombrie 2021, § 29; DCC nr. 3 din 19 ianuarie 2023, § 22). Așadar, stabilirea elementelor constitutive ale infracțiunilor ține de competența Parlamentului care posedă, în acest sens, o marjă discreționară ce trebuie exercitată conform Constituției.

33. Curtea constată că, sub aparența unor critici privind încălcarea normelor constituționale, autorul excepțiilor contestă, în realitate, modul de încadrare juridică a faptelor imputate inculpatelor. În acest context, Curtea reiterează că aspectele legate de aplicarea legii nu țin de competența sa (a se vedea DCC nr. 83 din 17 iunie 2022, § 29). Această competență le revine instanțelor de judecată.

34. Prin urmare, sesizarile privind excepțiile de neconstituționalitate nu întrunesc condițiile de admisibilitate și nu pot fi acceptate pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2), (3) lit. b) și d), (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibile* sesizarile privind excepțiile de neconstituționalitate a prevederilor articolului 181² alin. (5) din Codul penal, ridicate de domnul avocat Sergiu Moraru, în interesele doamnei Marina Tauber, în dosarul nr. 1a-980/2025, și ale doamnei Evghenia Guțul, în dosarul 1a-871/2025, pendinte la Curtea de Apel Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

Chișinău, 5 martie 2026

DCC nr. 35

Dosarul nr. 241g/2025